

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА РОЗВИТКУ ВНУТРІШНЬОГО ВОДНОГО ТРАНСПОРТУ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Маслій Н. Д., д.е.н., доц., доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Одеський національний університет імені І.І. Мечникова, с.н.с. відділу ринку транспортних послуг, Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України, м. Одеса

Євроінтеграція є головним і незмінним зовнішньополітичним пріоритетом України, а подальша розбудова та поглиблення взаємовідносин між Україною та ЄС здійснюється на принципах політичної асоціації та економічної інтеграції. Транспортні мережі та послуги відіграють ключову роль у поліпшенні якості життя громадян країни та у зростанні можливостей розвитку галузей. Тому, транспорт є однією з ключових сфер співпраці між ЄС та Україною, й відповідно до статті 368 Угоди про асоціацію [1] основною метою такої співпраці є сприяння реструктуризації та оновленню транспортного сектору України і поступовій гармонізації діючих стандартів та політики з існуючими в ЄС. Протягом останніх десяти років в ЄС активно розвивають річковий транспорт як пріоритетний вид перевезень з огляду на необхідність досягнення таких глобальних стратегічних цілей як зменшення енергозалежності економік країн-членів ЄС та скорочення викидів парникових газів в атмосферу, а також забезпечення конкурентоспроможності європейської транспортної системи та високого рівня мобільності.

Одним із пріоритетних напрямків Національної транспортної стратегії України на період до 2030 року є інтеграція внутрішніх водних шляхів, у тому числі р. Дунай, у загальну транспортну систему TEN-T [2]. Внутрішній водний транспорт має важливі екологічні та експлуатаційні переваги серед інших видів транспорту, тому слід використовувати його потенціал на постійній основі. Як показали дослідження річкові перевезення у 2019 році зросли на 20%, або на 2 млн тон, в свою чергу покращенню цього показника сприятиме ефективна політика держави відображення в нормативно-правовому забезпеченні. Проте існує певна потреба в розширенні змішаних перевезень та розвитку інфраструктури транспортних терміналів.

В рамках Стратегії ЄС для Дунайського регіону пріоритетним є створення ефективних мультимодальних терміналів у річкових портах уздовж Дунаю і його судноплавних притоків з метою ефективного поєднання внутрішніх водних шляхів, залізничного транспорту і автомобільних доріг.

Мультимодальні вузли мають відігравати значнішу роль не лише в контексті доступності, але і як оптимальні точки для концентрації бізнесу

й промисловості. Уже згадані коридори залізничних вантажних перевезень також включають інтермодальні термінали, забезпечуючи логістичні вузли Дунайського регіону: ефективні тримодальні сполучення між внутрішніми водними, залізничними й автомобільними шляхами. Мобільність та доступність пов'язані і з іншими сферами політики, зокрема довкіллям і соціально-економічним розвитком. Інтегрований підхід дає змогу реалістичніше оцінити загальні вигоди, щоб передбачити переваги для всіх залучених країн і секторів.

Напрями державної політики мають виходити із завдань євроінтеграції, передбачати всебічну підготовку української транспортної системи. Тому пріоритетами державної політики України щодо розвитку внутрішнього річкового транспорту та його інтеграції в ЄС відповідно будуть наступні основні складові:

1. Інфраструктура;
2. Екологічність;
3. Цифровізація;
4. Мультимодальність ;
5. Кваліфікація кадрів.

На сьогоднішній день великий потенціал України в сфері перевезень водним транспортом залишається нереалізованим. Ухвалення продуманого законодавства, що враховує інтереси українських і зарубіжних учасників ринку, допоможе розвитку річкової інфраструктури. У свою чергу, це призведе до зниження собівартості, зокрема, сільгосппродукції, що експортується, зробивши її більш конкурентною на світовому ринку. Також це сприятиме розвантаженню залізниці і знизить навантаження на автомагістралі.

Як показали дослідження українській системі річкового транспорту властива допоміжна роль. Для бізнес-орієнтування необхідно розробляти політику залучення і освоєння не лише коштів ЄС, а й політику стимулювання внутрішніх приватних інвестицій.

1. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: Міжнародний документ. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011 (дата звернення 05.05.2020).

2. Національна транспортна стратегія України на період до 2030 року: Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30.05.2018 р. № 430-р. Дата оновлення: 30.05.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/430-2018-%D1%80> (дата звернення 05.05.2020).